

аційними і заповідними режимами; в) складання проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни, упорядкування угідь, а також розроблення заходів щодо охорони земель.

Проекти землеустрою, що стосуються еколого-економічного обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, мають забезпечити їх раціональне й ефективне використання, створити умови для підвищення продуктивності праці на них, вирішити питання призупинення ерозійних процесів, визначити площі земель, користування якими є економічно неефективним та екологічно небезпечним. Постановою Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2011 р. N 1134 затверджено «Порядок розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь», який визначає механізм розроблення таких проектів.

Основний масив заходів з охорони земель реалізується в процесі діяльності у сфері землеустрою, чим підкреслюється важливе значення цього публічно-правового інституту для охорони ґрунтів, їх раціонального використання, відтворення й підвищення їх родючості, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву й охорони довкілля в цілому.

*Лушпаєв С.О.,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
асистент кафедри земельного та аграрного права*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН З ВИРОБНИЦТВА МЕДУ В АСПЕКТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Відсутність ефективного правового регулювання при переході до ринкової економіки викликала у галузі бджільництва негативні процеси, що полягають у зменшенні чисельності бджолиних сімей, недоотриманні продукції бджільництва, недозапиленні ентомофільних сільськогосподарських рослин та відповідно зменшення їх урожайності, а також недотриманні Плану породного районування бджіл в Україні.

Закон України «Про бджільництво» від 22 лютого 2000 року, № 1492-III регулює відносини щодо виробництва, заготівлі та пере-

робки продуктів бджільництва, ефективного використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, створення умов для підвищення продуктивності бджіл [1]. У статті 4 Закону України «Про бджільництво» визначено склад суб'єктів бджільництва в сфері правового регулювання відносин з продовольчої безпеки нашої держави. Так суб'єктами бджільництва незалежно від форм власності є: товарні пасіки, підприємства, установи та організації із заготівлі, переробки, реалізації продуктів бджільництва та препаратів із них, лабораторії сертифікації продуктів бджільництва. Важливим є закріплення на законодавчому рівні положення про те, що суб'єкти бджільництва, які займаються виробництвом і переробкою продуктів бджільництва, є виробниками сільськогосподарської продукції.

Відповідно до статті 11 вказаного закону право на утримання бджіл і зайняття бджільництвом мають громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які мають необхідні навички або спеціальну підготовку, а також юридичні особи. Проте розглядувана стаття містить істотні недоліки. Зокрема, використовуються два поняття, а саме: необхідні навички та спеціальна підготовка. Потрібно внести зміни до статті 11 Закону України «Про бджільництво», де необхідно закріпити визначення понять «необхідні навички» та «спеціальна підготовка» і розмежувати їх. Важливим є положення статті 19 вказаного закону щодо обов'язковості ветеринарно-санітарної експертизи стосовно вироблених або заготовлених з метою їх подальшої реалізації продуктів бджільництва, зокрема меду. Особливу увагу треба приділити безпечності для життя та здоров'я продуктів бджільництва (меду), що ввозяться в Україну з інших держав.

Ю.В. Суперсон запропонувала визначити поняття «правове регулювання бджільництва» як здійснюваний державою за допомогою юридичних засобів вплив на суспільні відносини у сфері бджільництва, що здійснюється за допомогою механізму правового регулювання бджільництва, який включає наявність правових норм, що містяться у спеціальному законі, та норм, що містяться в інших нормативно-правових актах.

Також вченою сформовано систему спеціальних принципів правового регулювання бджільництва: забезпечення потреб населення безпечною і якісною продукцією бджільництва; підвищення ефективності державного регулювання; забезпечення продовольчої безпеки держави; забезпечення інноваційного розвитку; запозичення позитивного дос-

віду правового регулювання бджільництва у зарубіжних країнах [2, с. 3]. Цікавою видається пропозиція дослідниці щодо здійснення аналізу чинного національного та міжнародного законодавства, що врегулює суспільні відносини у сфері бджільництва за такими складовими: умови зайняття бджільництвом; виробництво та використання продуктів бджільництва; перевезення в межах України, ввезення на територію та вивезення за межі країни бджіл та продуктів бджільництва; попередження, запобігання і ліквідації хвороб та отруєнь бджіл; питання професійної діяльності та фінансування заходів у бджільництві; відносини з приводу охорони бджіл; міжнародне співробітництво у сфері бджільництва [2, с. 9].

Підсумовуючи викладене, удосконалення правового регулювання відносин з виробництва меду необхідно здійснити перш за все у наступних питаннях: проведення селекційно-племінної роботи та дотримання Плану породного районування бджіл; виділення дотацій з державного бюджету; організації промислових пасік, первинної переробки продукції бджільництва та сприянні в її реалізації та експорті; координації розробок та адаптації державних стандартів у галузі бджільництва до вимог законодавства Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Про бджільництво: Закон України від 22 лютого 2000 року, № 1492-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 21. – Ст. 157.
2. Суперсон Ю.В. Правове регулювання бджільництва в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Спеціальність 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. – К., 2013. – 19 с.

Любич А.М.,

*аспірант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

СПЕЦИФІКА ПРОЦЕДУРНИХ НОРМ В АГРАРНОМУ ПРАВІ

«Процедурна норма» – для науки аграрного права явище відоме, але малодосліджене. Наукові розробки ще не досягли відповідного